TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2004 m. liepos 15 d. *

Byloje C-365/02

dėl *Korkein hallinto-oikeus* (Suomija) pagal EB 234 straipsnį Teisingumo Teismui pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą šio teismo nagrinėjamoje byloje, pradėtoje

Marie Lindfors

dėl 1983 m. kovo 28 d. Tarybos direktyvos 83/183/EEB dėl mokesčių netaikymo asmeniniam turtui, kurį asmenys iš valstybės narės įsiveža visam laikui (OL L 105, p. 64) 1 straipsnio išaiškinimo,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. P. Jann, teisėjai A. Rosas, S. von Bahr, R. Silva de Lapuerta ir M. K. Lenaerts (pranešėjas),

generalinė advokatė C. Stix-Hackl,
sekretorius M. H. von Holstein, sekretoriaus padėjėjas,

* Proceso kalba:suomių.

išnagrinėjęs rašytines pastabas, pateiktas:

— M. Lindfors, atstovaujamos *oikeustieteen kandidaatti* P. Snell,

— Suomijos Vyriausybės, atstovaujamos T. Pynnä,

— Danijos Vyriausybės, atstovaujamos J. Bering Liisberg,

— Graikijos Vyriausybės, atstovaujamos P. Panagiotounakos, D. Kalogiros ir P. Mylonopoulos,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos R. Lyal ir I. Koskinen,

susipažinęs su pranešimu apie bylą,

išklausęs 2004 m. sausio 15 d. posėdyje M. Lindfors, atstovaujamos P. Snell, Suomijos Vyriausybės, atstovaujamos T. Pynnä, Danijos Vyriausybės, atstovaujamos J. Molde, Graikijos Vyriausybės, atstovaujamos M. Apessos ir Komisijos, atstovaujamos R. Lyal bei I. Koskinen pareikštas žodines pastabas,

susipažinęs su generalinės advokatės išvada, pateikta 2004 m. kovo 4 d. posėdyje,

priima šį

Sprendimą

1 2002 m. spalio 10 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2002 m. spalio 14 d., *Korkein hallinto-oikeus* (Vyriausias administracinis teismas) pagal EB 234 straipsnį kreipėsi į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo, pateikdamas klausimą dėl 1983 m. kovo 28 d. Tarybos direktyvos 83/183/EEB dėl mokesčių netaikymo asmeniniam turtui, kurį asmenys iš valstybės narės įsiveža visam laikui (OL L 105, p. 64) 1 straipsnio aiškinimo.

2 Šis klausimas iškilo nagrinėjant teisinį ginčą tarp M. Lindfors ir Suomijos valdžios institucijų dėl pagal Suomijos teisės aktus numatyto transporto priemonių mokesčio, kurį ji turėjo sumokėti perkėlusi gyvenamąją vietą į Suomiją.

Teisinis pagrindas

Taikomos Direktyvos 83/183 nuostatos

3 Direktyvos 83/183 1 straipsnis nustato:

„1. Kiekviena valstybė narė šioje direktyvoje nustatytomis sąlygomis ir atvejais asmeninį turtą, kurį visam laikui iš kitos valstybės narės įsiveža privatūs asmenys, atleidžia nuo minėtam turtui paprastai taikomų apyvartos mokesčio, akcizo ir kitų vartojimo mokesčių.

2. Ši direktyva netaikoma specifiniams ir (arba) reguliariai mokamoms rinkliavoms bei mokesčiams, susijusiems su minėto turto naudojimu šalies viduje, kaip antai autotransporto priemonės registracijos mokestis, kelių mokestis ir televizijos licencijų mokestis."

Suomijos teisė

4 Bylai taikomos nacionalinės teisės nuostatos įtvirtintos 1994 m. gruodžio 29 d. įstatymo *Autoverolaki* (1482/1994) (Transporto priemonių mokesčio įstatymas) 1999 m. galiojančioje redakcijoje (toliau – Transporto priemonių mokesčio įstatymas).

5 Transporto priemonių mokesčio įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad šis mokestis (toliau taip pat – *autovero*) „mokamas valstybei prieš lengvųjų transporto priemonių registraciją ar eksploatacijos pradžią Suomijoje".

6 Pagal to paties įstatymo 2 straipsnį „eksploatavimu Suomijoje laikomas transporto priemonės naudojimas Suomijos teritorijoje, net jeigu ji nėra registruota šalyje". Ši nuostata taip pat nustato: „Ne Suomijoje įregistruotos transporto priemonės naudojimas neapmokestinamas, jei ne Suomijoje nuolat gyvenantis asmuo ją trumpesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui laikinai įveža į šalį išimtinai asmeniniams poreikiams <...>".

7 Remiantis to paties įstatymo 4 straipsnio 1 dalimi mokesčio mokėtojas yra „transporto priemonės importuotojas arba gamintojas, jeigu transporto priemonė pagaminama Suomijoje". Be to, šio įstatymo 5 straipsnis patikslina, kad „transporto priemonės mokesčio mokėtojas taip pat privalo sumokėti transporto priemonės mokesčiui taikomą pridėtinės vertės mokestį".

8 Pagrindinės bylos aplinkybių metu Transporto priemonės mokesčio įstatymo 6 straipsnio 1 dalis nustatė:

„Mokėtinas mokestis lygus transporto priemonės apmokestinamajai vertei, atėmus 4 600 FIM. Tačiau mokesčio dydis visuomet yra mažiausiai 50 % transporto priemonės apmokestinamosios vertės".

9 Pagal minėto įstatymo 7 straipsnio 1 dalį įvežta naudota transporto priemonė apmokestinama taip pat, kaip ir nauja transporto priemonė, tačiau mokestis proporcingai mažinamas atsižvelgiant į transporto priemonės naudojimo laikotarpį (skaičiuojamą mėnesiais).

10 Remiantis to paties įstatymo 25 straipsnio 1 dalimi „mokestis už apmokestinamąją transporto priemonę, kurią asmuo įveža persikeldamas gyventi į Suomiją, ir kuri yra jo namų ūkio dalis, mažinamas ne daugiau kaip 80 000 FIM“, jeigu išpildomos šioje nuostatoje įtvirtintos sąlygos.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

11 Anksčiau kitose valstybėse narėse gyvenusi M. Lindfors visam laikui perkėlė gyvenamąją vietą į Suomiją ir 1999 m. rugpjūčio 4 d. persikeldama įvežė į Suomiją jai nuosavybės teise priklausantį lengvąjį automobilį, kurį 1995 m. pradėjo eksploatuoti Nyderlanduose, o prieš tai nusipirko Vokietijoje.

12 1999 m. rugpjūčio 4 d. mokestiniu nurodymu *Hangon tullikamari* (Hanko muitinės tarnyba) suteikė jai 80 000 FIM mokestinę lengvatą ir nurodė sumokėti 16 556 FIM dydžio *autovero* ir 3 642 FIM pridėtinės vertės mokestį, t. y. iš viso 20 198 FIM (apie 3 400 eurų).

13 M. Lindfors apskundė šį sprendimą *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinkio administracinis teismas). Ji pareiškė, kad *autovero* yra vartojimo mokestis, kuris draudžiamas pagal Direktyvos 83/183 1 straipsnio 1 dalį.

14 Šis ieškinys buvo atmestas. *Helsingin hallinto-oikeus* nusprendė, kad su transporto priemonės registracija ar naudojimu Suomijoje susijęs mokestis *autovero* laikytinas specifiniu mokesčiu, susijusiu su turto naudojimu šalies viduje Direktyvos 83/183 1 straipsnio 2 dalies prasme, kuriam ši direktyva netaikoma.

15 M. Lindfors paprašė *Korkein hallinto-oikeus* leidimo apskųsti *Helsingin hallinto-oikeus* sprendimą.

16 *Korkein hallinto-oikeus* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikė Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos 83/183 <..> 1 straipsnį reikėtų aiškinti taip, kad transporto priemonių mokestis (*autovero*) pagal Transporto priemonių mokesčio įstatymą (*autoverolaki*), kuriuo apmokestinamos transporto priemonės, įvežtos į Suomijos teritoriją persikeliant gyventi iš kitos valstybės narės, yra vartojimo mokestis Direktyvos 83/183 1 straipsnio 1 dalies prasme, ar specifinė rinkliava arba mokestis, susijęs su šio turto naudojimu šalies viduje, Direktyvos 83/183 1 straipsnio 2 dalies prasme?"

Dėl prejudicinio klausimo

Įvadinės pastabos

17 2002 m. rugsėjo 19 d. Teisingumo Teismas sprendime *Tulliasiamies ir Siilin* (C-101/00, *Rec.* p. I-7487, 61 ir 80 punktai) jau buvo nuspręsta, kad *autovero* yra EB 90 straipsnio uždrausta diskriminuojanti nacionalinė rinkliava, jeigu mokestis įvežtai naudotai transporto priemonei yra didesnis už mokestį, įskaičiuotą į Suomijoje įregistruoto tokios pat naudotos transporto priemonės vertę.

18 Prejudicinis klausimas susijęs tik su mokesčio, kaip antai *autovero*, surinkimo teisėtumu, kai gyvenamoji vieta perkeliama iš vienos valstybės narės į kitą valstybę narę, neatsižvelgiant į šio mokesčio apskaičiavimo metodą ar jo dydį.

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

19 M. Lindfors mano, kad *autovero* yra vartojimo mokestis, renkamas dėl transporto priemonės įvežimo į Suomijos teritoriją. Nuo tokio mokesčio turi būti atleidžiama remiantis Direktyvos 83/183 1 straipsnio 1 dalimi.

20 M. Lindfors nuomone, tai, kad *autovero* yra vartojimo mokestis minėtos nuostatos prasme, matyti ne tik iš šio mokesčio požymių, bet netiesiogiai ir iš 1983 m. kovo 28 d. Tarybos direktyvos 83/182/EEB dėl tam tikrų transporto priemonių, laikinai importuojamų iš vienos valstybės narės į kitą, atleidimo nuo mokesčių Bendrijos teritorijoje (OL L 105, p. 59), taip pat iš Tarybos direktyvos 98/C108/12 projekto dėl lengvųjų transporto priemonių, dėl gyvenamosios vietos perkėlimo visam laikui įvežamų į kitą valstybę narę arba laikinai naudojamų kitoje negu registracijos valstybėje narėje, apmokestinimo (OL C 108, 1998, p. 75, ir pakeistas projektas OL C 145, 1999, p. 6).

21 Suomijos, Danijos ir Graikijos vyriausybės pastebi, kad *autovero* negali būti prilygintas mokesčiui, kuris paprastai renkamas už asmeninį turtą, privačių asmenų visam laikui įsivežamą iš kitos valstybės narės pagal Direktyvos 83/183 1 straipsnio 1 dalį. Lemiamas apmokestinimo kriterijus yra transporto priemonės naudojimas visuomeniniuose Suomijos keliuose, net jei paprastai šis mokestis mokamas per registraciją. Bet kuriuo atveju, kadangi *autovero* yra specifinis mokestis, susijęs su naudojimu ar registracija, jam, remiantis minėtos Direktyvos 1 straipsnio 2 dalimi, ši direktyva aiškiai nėra taikoma.

22 Komisija pažymi, kad Direktyvos 83/183 1 straipsnio 2 dalis aiškiai numato, jog direktyva netaikoma „autotransporto priemonės registravimo mokesčiui". Priešingai negu mokesčiai, kuriais finansuojama valstybės administracija, „rinkliavos" yra atlyginimas už valstybės valdžios institucijų paslaugas. Komisija mano, kad *autovero* nėra „rinkliava" už registraciją, bet vartojimo mokestis, kuris pagal minėto straipsnio 1 dalį gyvenamosios vietos perkėlimo atveju yra draudžiamas. Šis draudimas taikomas mokesčiams, kurių apmokestinimo pagrindas yra daikto įvežimas į šalį persikeliant į ją gyventi.

23 Komisija mano, kad mokestis už transporto priemonės registraciją ir eksploatavimo pradžią jau yra sumokėtas kilmės valstybėje. Jeigu valstybė, į kurią persikeliama, vėl galėtų rinkti mokesčius šiuo pagrindu, iškiltų grėsmė laisvam asmenų judėjimui. Direktyvos 83/183 nuostatos, atsižvelgiant į EB 18 straipsnyje įtvirtintą pagrindinę asmenų judėjimo laisvę, turėtų būti aiškinamos Sąjungos piliečių naudai.

Teisingumo Teismo vertinimas

24 Visų pirma, reikia patikrinti, ar *autovero* patenka į Direktyvos 83/183 1 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, kaip teigia M. Lindfors ir Komisija. Šiuo tikslu pažymėtina, kad rinkliavos apibrėžimas nacionalinėje teisėje pats savaime neturi reikšmės siekiant išsiaiškinti, ar ji patenka į šios normos reglamentavimo sferą.

25 Iš Transporto priemonių mokesčio įstatymo 1 ir 2 straipsnių bendros analizės matyti, kad *autovero* mokėtinas prieš transporto priemonės registraciją ar eksploatacijos pradžią Suomijoje. Iš bylos medžiagos, ypač iš šio įstatymo 2 straipsnio bei iš M. Lindfors ir Suomijos vyriausybės pastabų, išplaukia, kad, išskyrus laikino įvežimo atvejį, transporto priemonės naudojimas Suomijos keliuose sąlygoja apmokestinimą šiuo mokesčiu. Be to, ši vyriausybė pastebi, kad apmokestinimui *autovero* lemiamos reikšmės turi tai, jog transporto priemonė naudojama važinėjimui, nors mokestis paprastai mokamas už registraciją. M. Lindfors taip pat patvirtina, kad transporto priemonės mokestis pagrįstas principu, jog bet kuris, net nežymus, transporto priemonės naudojimas yra apmokestinamas šiuo mokesčiu.

26 Tokiomis aplinkybėmis toks mokestis kaip *autovero*, negali būti laikomas rinkliava, susijusia su įvežimu, nuo kurios atleidžiama pagal Direktyvos 83/183 1 straipsnio 1 dalį. Iš tikrųjų apmokestinimo šiuo mokesčiu pagrindas yra transporto priemonės naudojimas Suomijoje, kuris nebūtinai susijęs su jos įvežimu (šiuo klausimu žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Weigel*, C-387/01, Rink. p. I-4981, 47 punktą).

27 Dėl to, nuo mokesčio, turinčio *autovero* požymių, nėra atleidžiama pagal Direktyvos 83/183 1 straipsnio 1 dalį.

28 Šią išvadą patvirtina Direktyvos 83/183 1 straipsnio 2 dalis. Kadangi *autovero* mokėtinas dėl transporto priemonės naudojimo Suomijoje, tokie mokesčiai, kokie yra pagrindinėje byloje, laikomi „specifiniais mokesčiais, susijusiais su <...> turto naudojimu šalies viduje" minėtos nuostatos prasme.

29 M. Lindfors neturėtų grįsti savo argumentų Direktyvos 83/182, susijusios su tam tikrų laikinai importuojamų transporto priemonių atleidimu nuo mokesčių Bendrijos teritorijoje, taikymo sritimi. Ta aplinkybė, kad Europos Sąjungos pilietis, pagal šios direktyvos 1 straipsnį laikinai importuojantis transporto priemonę į Suomiją, būtų atleidžiamas nuo *autovero*, neleidžia daryti išvados, kad nuo šio mokesčio taikomas atleidimas, kurį Direktyva 83/183 numato transporto priemonės įvežimui visam laikui.

30 Direktyvos projektas 98/C–108/12 neleidžia Direktyvos 83/183 aiškinti taip, kaip tai daro M. Lindfors ir Komisija. Priešingai – iš šio projekto ketvirtosios, penktosios ir septintosios preambulės konstatuojamosios dalies išplaukia, kad dėl to, jog Direktyvos 83/183 normos yra nepakankamos, būtina priimti direktyvą, kuri uždraustų valstybėms narėms, kaip tai numatyta projekto 1 straipsnyje, „apmokestinti vartojimo ar registravimo mokesčiais ir kitomis vartojimo rinkliavomis privačias motorines transporto priemones, registruotas kitoje valstybėje narėje ir visam laikui importuojamas į jų teritoriją iš kitos valstybės narės dėl privataus asmens nuolatinės gyvenamosios vietos perkėlimo" (minėto sprendimo 52 punktas).

31 Kaip pažymi Komisija, *autovero* tikrai gali turėti neigiamos įtakos Sąjungos piliečių apsisprendimui pasinaudoti judėjimo laisve, įtvirtinta EB 18 straipsnyje.

32 Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas apsiribojo Direktyvos 83/183 1 straipsnio aiškinimu, tai netrukdo Teisingumo Teismui suteikti tam teismui visas Bendrijos teisės aiškinimo nuorodas, kurios gali būti naudingos priimant sprendimą jo nagrinėjamoje byloje, neatsižvelgiant į tai, ar jis, pateikdamas savo klausimą, to prašė (šiuo klausimu žr. 1990 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *SARPP*, C-241/89, *Rec.* p. I-4695, 8 punktą; 1994 m. vasario 2 d. Sprendimo *Verband Sozialer Wettbewerb (Clinique)*, C-315/92, Rink. p. I-317, 7 punktą; 1999 m. kovo 4 d. Sprendimo *Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola*, C-87/97, Rink. p. I-1301, 16 punktą ir sprendimo *Weigel* 44 punktą).

33 Todėl reikia patikrinti EB 18 straipsnio veikimą, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas galėtų įvertinti, ar *autovero* taikymas pagrindinėje byloje

nagrinėjamu atveju yra suderinamas su šios normos reikalavimais.

34 Šiuo atveju jau buvo nuspręsta, jog EB sutartis negarantuoja Sąjungos piliečiui, kad jo veiklos perkėlimas į kitą valstybę narę negu tą, kurioje jis iki šiol gyveno, neturi reikšmės apmokestinimui. Atsižvelgiant į valstybių narių mokesčių teisės aktų skirtumus toks perkėlimas, nelygu aplinkybės, darbuotojui gali turėti teigiamos ar neigiamos įtakos netiesioginio apmokestinimo požiūriu. Dėl to, galimas neigiamas poveikis, palyginti su situacija, kurioje Sąjungos pilietis buvo prieš perkeldamas gyvenamąją vietą, iš esmės neprieštarauja EB 18 straipsniui, tačiau su sąlyga, kad atitinkamos teisės normos šiam Sąjungos piliečiui nenustato mažiau palankių sąlygų, palyginti su asmenimis, kurie jau turėjo sumokėti atitinkamus mokesčius (žr. minėto sprendimo *Weigel* 55 punktą).

35 Iš bylos medžiagos matyti, kad Transporto priemonių mokesčio įstatymo 25 straipsnio 1 dalis Sąjungos piliečiams, kurie pasinaudoja laisvo judėjimo teise perkeldami savo gyvenamąją vietą į Suomiją, numato mokesčio sumažinimą ne daugiau kaip 80 000 FIM (13 455 eurų). Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės patikrinti, ar šios ir kitų galimų nacionalinės teisės nuostatų taikymas gali užtikrinti, kad, kiek tai susiję su minėtu mokesčiu, M. Lindfors neatsidurtų nepalankesnėje padėtyje negu piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta buvo Suomijoje. Jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuotų, kad tokia mažiau palanki padėtis atsiranda, jis turėtų patikrinti, ar šis nevienodas požiūris gali būti pateisinamas objektyviais, nuo atitinkamų asmenų gyvenamosios vietos nepriklausančiais ir teisėto nacionalinių teisės normų siekiamo tikslo požiūriu proporcingais sumetimais (žr. 2002 m. liepos 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *D'Hoop*, C-224/98, *Rec.* p. I-6191, 36 punktą).

36 Atsižvelgiant į visą tai, kas buvo pasakyta, į pateiktą klausimą reikėtų atsakyti taip:

Direktyvos 83/183 1 straipsniui neprieštarauja tai, jog transporto priemonės savininkui persikeliant gyventi iš vienos valstybės narės į kitą, prieš transporto priemonės registraciją ar eksploatacijos pradžią valstybėje, į kurią buvo persikelta gyventi, yra nustatomas mokestis, kaip numatyta Transporto priemonių mokesčio įstatyme. Tačiau, atsižvelgdamas į reikalavimus, kylančius iš EB 18 straipsnio, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar taikant nacionalinę teisę gali būti užtikrinta, kad minėtas savininkas dėl šio mokesčio neatsiduria nepalankesnėje padėtyje negu piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta buvo atitinkamoje valstybėje narėje, ir prireikus, — ar toks nevienodas požiūris pateisinamas objektyviais, nuo atitinkamų asmenų gyvenamosios vietos nepriklausančiais ir teisėto nacionalinių teisės normų siekiamo tikslo požiūriu proporcingais sumetimais.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

37 Suomijos, Danijos ir Graikijos Vyriausybių bei Komisijos, kurios pateikė Teisingumo Teismui savo pastabas, išlaidos nėra atlygintinos. Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų nacionalinio teismo nagrinėjamoje byloje, išlaidų klausimą turi spręsti nacionalinis teismas.

Remdamasis šiais motyvais,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

atsakydamas į *Korkein hallinto-oikeus* 2002 m. spalio 10 d. Nutartimi pateiktą klausimą, nutaria:

1983 m. kovo 28 d. Tarybos direktyvos 83/183 dėl mokesčių netaikymo asmeniniam turtui, kurį asmenys iš valstybės narės įsiveža visam laikui, 1 straipsniui neprieštarauja tai, jog transporto priemonės savininkui persikeliant gyventi iš vienos valstybės narės į kitą prieš transporto priemonės registraciją ar eksploatacijos pradžią valstybėje, į kurią buvo persikelta gyventi, nustatomas mokestis, kaip numatyta *Autoverolaki* (1482/1994) (Transporto priemonių mokesčio įstatymas). Tačiau, atsižvelgdamas į reikalavimus, kylančius iš EB 18 straipsnio, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar taikant nacionalinę teisę gali būti užtikrinta, kad minėtas savininkas dėl šio mokesčio neatsiduria nepalankesnėje padėtyje negu piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta buvo atitinkamoje valstybėje narėje, ir prireikus, – ar toks nevienodas požiūris pateisinamas objektyviais, nuo

atitinkamų asmenų gyvenamosios vietos nepriklausančiais ir teisėto nacionalinių teisės normų siekiamo tikslo požiūriu proporcingais sumetimais.

Jann Rosas von Bahr

Silva de Lapuerta Lenaerts

Paskelbta 2004 m. liepos 15 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Sekretorius

R. Grass

Pirmosios kolegijos pirmininkas

P. Jann